

DE CONTEXT VAN ENGAGEMENT, SCHOOLMOEHEID EN MOTIVATIE

Mieke Van Houtte
Kick-off event Living Lab TienerZin
Gent 28 september 2022

Hoe kunnen we schoolse motivatie bij jonge tieners verhogen?

- * Wie is (niet) gemotiveerd?
- * Rol context?

→ Wat is schoolse motivatie?

Jongeren motiveren tot engagement op school

Drie facetten: gedrag – cognitief – emotioneel (Fredricks et al.)

Gebrek aan engagement:

- storend gedrag
- weigering inspanning te doen
- verveling, desinteresse

Bepalende factoren?

Socio-demografische kenmerken:

- geslacht
- socio-economische status (SES)
- migratie-achtergrond
- onderwijsvorm → beroepsonderwijs!

Schoolkenmerken:

- geslachtssamenstelling
- socio-etnische samenstelling (schooltype)
- leerkrachtencultuur - verwachtingen

Storend gedrag

meer: - jongens

- beroepsonderwijs

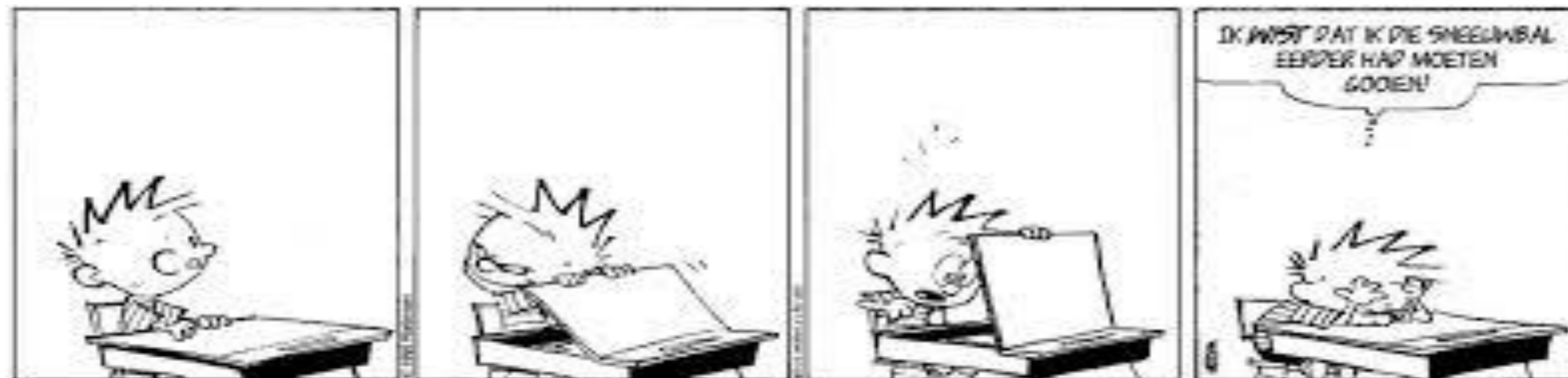
minder (rekening houdend met gender en onderwijsvorm):

- lagere SES

- migratie-achtergrond

schoolkenmerken: - onderwijsbaarheidscultuur leerkrachten

- geslachtscompositie school

Terugkerende factor verschillende facetten: sociale herkomst

- objectief (vooraf bepaalde categorieën)
- subjectief (eigen inschatting)
- leerlingsamenstelling school

Socioeconomic deprivation and behavioural disengagement

		Model 1	Model 2	Model 3	
Intercept	γ	3.081***	3.091***	3.111***	
	SE	0.269	0.275	0.265	
School level					
Ethnic composition	γ	-0.078	-0.286	-0.208	
	γ^*	-0.010	-0.036	-0.026	
	SE	0.402	0.391	0.398	
Unemployment composition	γ	5.842**	4.526*	3.515°	
	γ^*	0.150**	0.117*	0.091°	
	SE	1.999	2.037	2.117	
Deprivation culture	γ		0.945*	0.824°	
	γ^*		0.097*	0.085°	
	SE		0.441	0.421	
Student level					
Grade repetition	γ	1.029***	1.030***	1.012***	
	γ^*	0.177***	0.177***	0.174***	
	SE	0.132	0.133	0.146	
Gender	γ	-0.120	-0.115	-0.143	
	γ^*	-0.025	-0.024	-0.030	
	SE	0.137	0.135	0.134	
Track (ref. academic/arts)	Technical	γ	0.206	0.193	0.263
		γ^*	0.034	0.031	0.043
		SE	0.154	0.169	0.163
	Vocational	γ	1.103***	1.051***	1.095***
		γ^*	0.189***	0.180***	0.188***
		SE	0.196	0.207	0.192
Ethnicity	γ	0.028	0.036	0.025	
	γ^*	0.005	0.007	0.005	
	SE	0.154	0.155	0.157	
Parental unemployment	γ	0.021	0.021	-0.080	
	γ^*	0.002	0.002	-0.008	
	SE	0.217	0.218	0.203	
Economic deprivation	γ			0.240**	
	γ^*			0.079**	
	SE			0.069	
Variance components					
Intercept	U_0	1.111	1.155	1.085	
Grade repetition	U_1	0.101	0.111	0.203	
Gender	U_2	0.234°	0.227°	0.227	
Technical track	U_3	0.162	0.211	0.173	
Vocational track	U_4	0.474	0.508	0.446	
Ethnicity	U_5	0.265°	0.237°	0.244°	
Parental unemployment	U_6	0.326	0.311	0.277	
Economic deprivation	U_7			0.033	

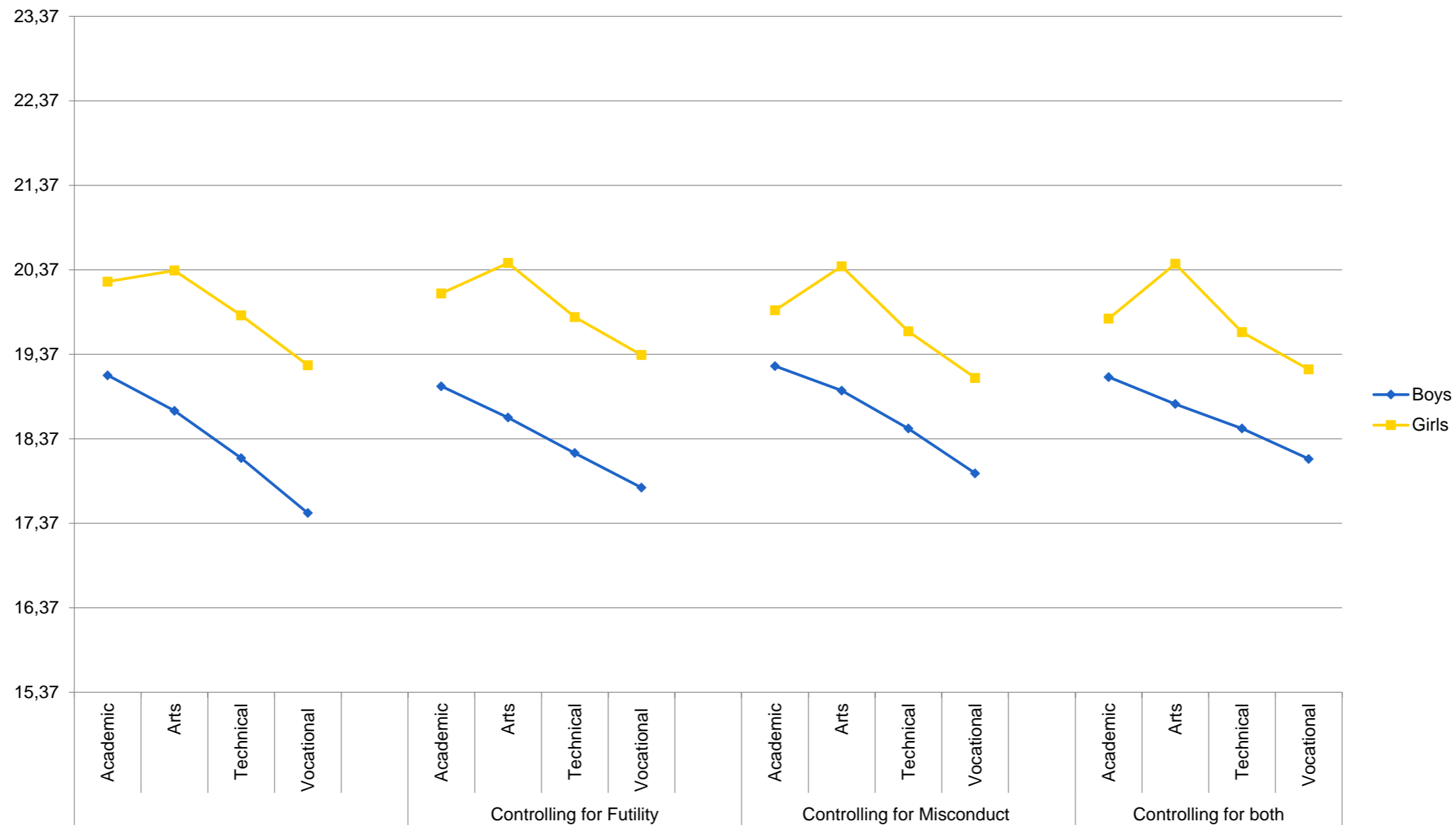
Bevindingen

- Storend gedrag:
- subjectieve inschatting financiële situatie
 - percentage werkloosheid school (compositie)
 - deprivatie-cultuur school
- Weigering inspanning:
- subjectieve inschatting financiële situatie
 - deprivatie-cultuur school
- Verveling:
- subjectieve inschatting financiële situatie

→ subjectieve indicatoren!

Cognitief engagement

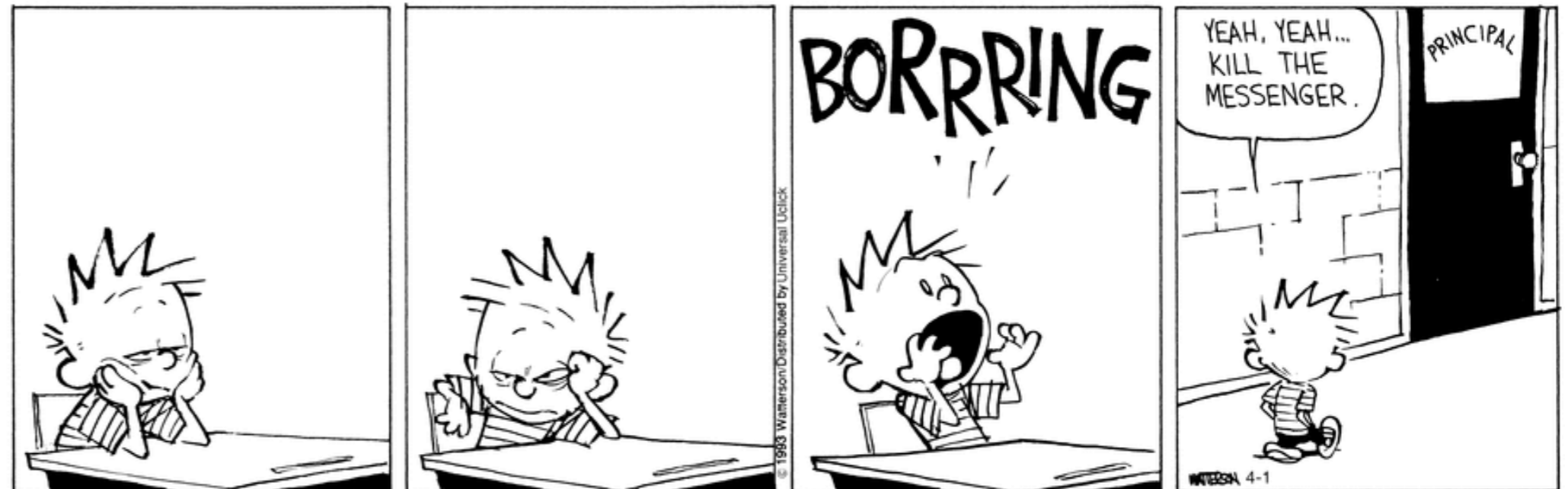
Studiebetrokkenheid jongens en meisjes naar onderwijsvorm

Emotioneel engagement

→ verveling, schoolmoeheid, zinloosheidsgevoel

- Kleine minderheid leerlingen BaO en SO (<30%)
- Wie?
 - lagere SES
 - migratiestatus niet – wel bij ervaring van discriminatie
 - ouderbetrokkenheid
 - jongens
 - tso/bsa

Gevoel van zinloosheid op school

- Meer in scholen met lagere SES-context
- Zinloosheidscultuur
 - BaO:
 - lage SES-compositie
 - hoge proportie migratie-achtergrond
 - SO:
 - tso/bso-scholen
 - lage SES-compositie
 - gemiddelde proportie migratie-achtergrond

Gevolgen

	Gevoel van zinloosheid	Cultuur van zinloosheid
Prestaties (wiskundetest)	-	-
Emotioneel engagement	-	?
Cognitief engagement	-	?
Studiebetrokkenheid	-	-
Wangedrag	+	x
Deeltijdse job	x	+
Intentie schoolverlaten	+	x

Emotioneel engagement

→ “sense of belonging”

- zich “thuis” voelen op school
- steun medeleerlingen en leerkrachten
 - met andere gevolgen soms – storend gedrag
- vertrouwen leerkrachten
- bepalend voor schooluitkomsten
- wie? → jongens, lage SES, migratie-achtergrond, LGBT+

→ belangrijk voor motivatie

Schoolse motivatie

Zelfdeterminatietheorie (SDT) (Ryan & Deci)

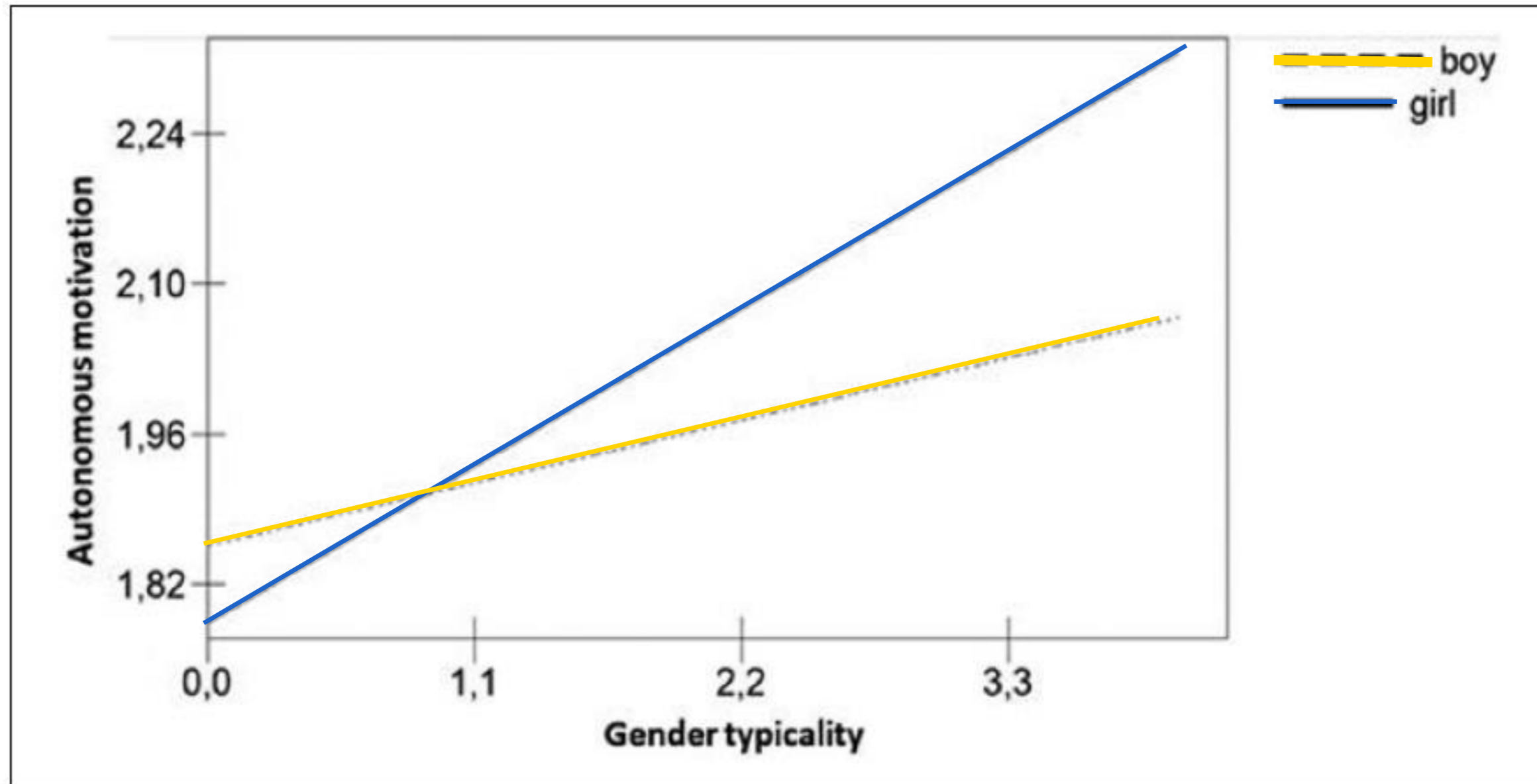
- autonome / gecontroleerde motivatie – intrinsieke / extrinsieke motivatie
- prestaties: intrinsieke motivatie
- 3 behoeften: autonomie, verbondenheid, competentie (ABC)
 - sense of belonging
 - vertrouwen

Table 4. School composition, trust, and autonomous motivation.

	Model 1	Model 2	Model 3
Intercept	1.720*** (0.031)	1.701*** (0.028)	1.719*** (0.028)
<i>School level</i>			
Sex composition	-0.011 (0.083)	-0.025 (0.075)	0.028 (0.066)
SES composition	-0.035 (0.026)	-0.076** (0.030)	-0.032 (0.028)
Ethnic composition	0.183° (0.101)	0.228* (0.103)	0.192° (0.113)
Faculty trust		0.072*** (0.016)	0.022 (0.017)
<i>Student level</i>			
<u>Sex</u>	0.164*** (0.032)	0.164*** (0.032)	0.122*** (0.027)
<u>Socioeconomic status</u>	0.026*** (0.007)	0.026*** (0.008)	0.021** (0.007)
<u>Migrant status</u>	0.308*** (0.048)	0.319*** (0.048)	0.318*** (0.045)
Initial math achievement	0.001 (0.001)	0.001 (0.001)	-0.001 (0.001)
<u>Technical track</u>	-0.111** (0.035)	-0.089* (0.035)	-0.061* (0.027)
<u>Arts track</u>	-0.058 (0.058)	-0.040 (0.058)	-0.184* (0.075)
Vocational track	0.022 (0.070)	0.034 (0.066)	0.071 (0.053)
Student trust			0.504*** (0.021)
<i>Variance components</i>			
Sex	0.021	0.021	0.012*
Socioeconomic status	0.001°	0.001°	0.0003°
Migrant status	0.037**	0.041*	0.046°
Initial math achievement	0.000°	0.000°	0.000°
Technical track	0.010	0.011	0.003
Arts track	0.008	0.010	0.050*
Vocational track	0.119**	0.096**	0.053*
Student trust			0.007

Note. Results of stepwise multilevel analysis (HLM7).
 *** $p < .001$, ** $p < .01$, * $p < .05$, ° $p < .10$.

Verschillen gender

Motivatie en (dis)engagement

- klasengagement
 - intrinsieke en extrinsieke motivatie
 - jongens minder wegens minder intrinsieke motivatie
- storend gedrag
 - intrinsieke motivatie
 - jongens hoe dan ook meer, los van motivatie

Motivatiecultuur

- intrinsieke en extrinsieke motivatie gedeeld in school (SO)
 - intrinsieke en extrinsieke motivatiecultuur
- extrinsieke motivatiecultuur
 - SES-context
- intrinsieke motivatiecultuur
 - proportie meisjes
 - proportie migratie-achtergrond
 - impact storend gedrag jongens

Conclusie

- Belang determinanten
- Geen voorspellende indicatoren!
- Verwachtingseffecten
- Rol leerkrachten

Mieke Van Houtte

Hoogleraar Sociologie

VAKGROEP SOCIOLOGIE

E Mieke.VanHoutte@ugent.be

www.ugent.be